Visdomständer: när behöver de undersökas?

Visdomständerna är de sista tänderna som kommer fram, ofta i slutet av tonåren eller i tjugoårsåldern. För vissa kommer de fram utan problem, för andra blir de en källa till värk och svullnad. Här är vad du behöver veta.

Varför ger visdomständer problem?

Det finns ofta inte tillräckligt med plats längst bak i käken. Då kan tanden växa snett, fastna under tandköttet eller bara delvis bryta fram. Runt en delvis framvuxen tand kan matrester och bakterier samlas, vilket kan leda till inflammation.

Tecken på problem

- Ömhet eller värk längst bak i munnen.
- Svullet tandkött runt visdomstanden.
- Svårt att gapa eller tugga.
- Dålig smak eller lukt från området.

Vad kan du göra i väntan på besök?

Håll området rent. Borsta försiktigt även där det gör ont och skölj munnen med ljummet vatten efter måltider. Receptfria smärtstillande läkemedel kan lindra tillfälligt, men följ alltid anvisningarna. Om du får feber, kraftig svullnad eller svårt att svälja ska du kontakta tandvården direkt.

Måste visdomständer alltid tas bort?

Nej. Visdomständer som har kommit fram rakt och går att hålla rena kan ofta sitta kvar. Tandläkaren gör en **Användbara resurser** bedömning, ofta med hjälp av röntgen, och rekommenderar borttagning först när tanden ger eller riskerar att ge problem.

Om tanden ska opereras bort

Borttagningen görs med lokalbedövning. Efteråt kan det vara svullet och ömt i några dagar. Du får råd om hur du sköter såret, vad du kan äta och när du ska höra av dig om läkningen inte går som den ska.

Visdomständer och tandställning

Många undrar om visdomständer kan göra att tänderna blir sneda igen efter en tandreglering. Det är en vanlig uppfattning, men orsakerna till att tänder flyttar sig är oftast flera. Tänder rör sig naturligt genom livet, och därför används ofta en retainer efter behandlingen. Om du har haft tandställning och är orolig för hur visdomständerna påverkar bettet, ta upp det vid nästa undersökning. Tandläkaren kan se hur tänderna ligger på röntgen och bedöma om det finns anledning att göra något. Ofta räcker det att följa utvecklingen vid de vanliga kontrollerna.

Om en visdomstand ger återkommande besvär, även lindriga, är det klokt att låta tandläkaren göra en bedömning innan problemen växer.

Sammanfattning

Visdomständer behöver inte alltid tas bort, men de bör hållas under uppsikt. Om du får värk eller svullnad längst bak i munnen, boka en undersökning. Då kan tandläkaren avgöra om tanden kan sitta kvar eller behöver åtgärdas.

Boka Tandläkartid är en svensk guide för vuxna och familjer som ska till tandläkaren. Här hittar du guider om allt från första besöket till akut tandvärk.